

Ostre obrzęki płuc

Dzięki temu krótkiemu szkoleniu będziesz działać szybko i pewnie

Czasami ostry obrzęk płuc rozwija się powoli i podstępnie. Ponieważ jest to prawdziwy stan zagrożenia życia, który w krótkim czasie może doprowadzić do zagrażającego życiu zatrzymania oddechu i krążenia, należy szybko rozpoznać zagrożenie i natychmiast podjąć odpowiednie działania.

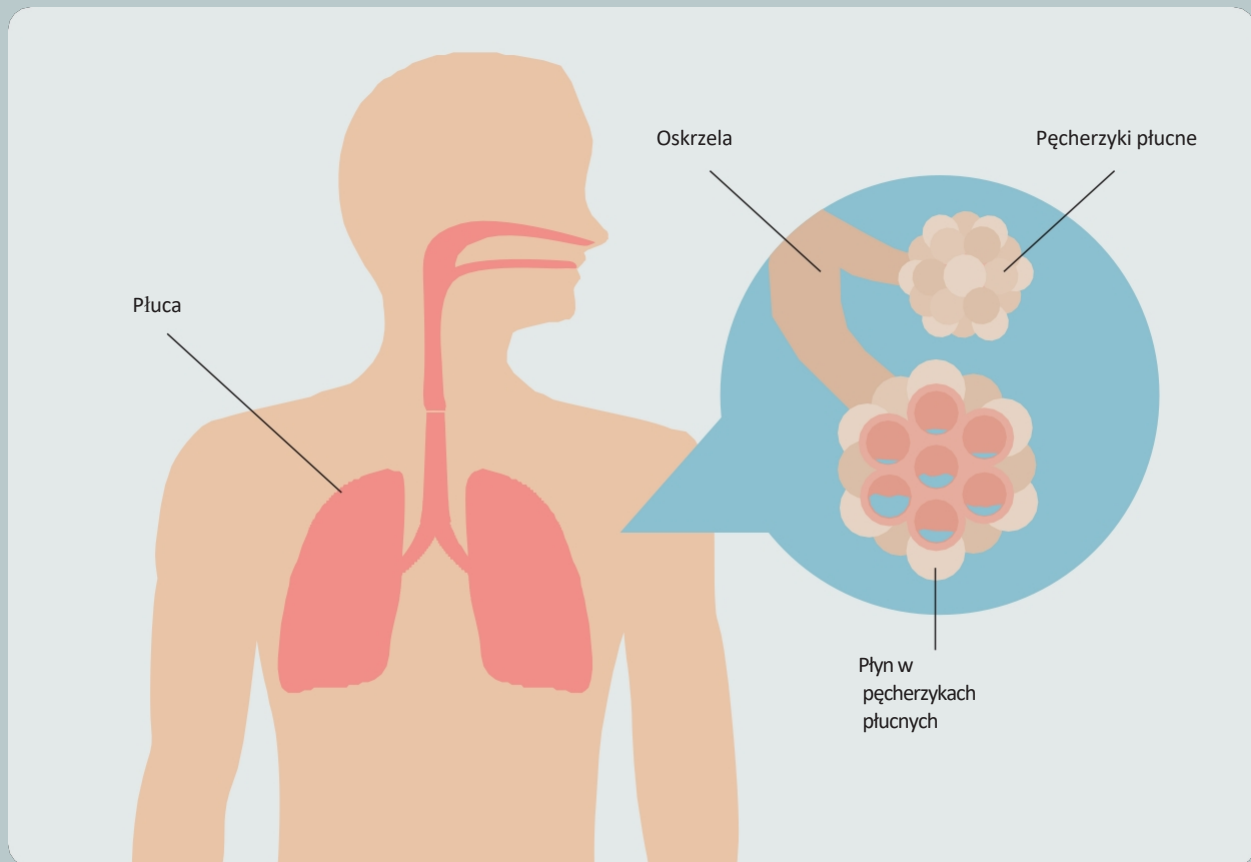
PRZYKŁAD PRAKTYCZNY: Pacjent Peter Lang od kilku dni czuje się źle i jest osłabiony, a ponadto ciągle kaszle. Personel opiekuńczy informuje lekarza rodzinnego, który podejrzewa przeziębienie i zaleca leżenie w łóżku oraz picie dużej ilości płynów. Dwa dni później

podczas porannej wizyty opiekunka przeżywa szok: stan Petera Langa gwałtownie się pogorszył. Ma zimny pot, bulgoczące odgłosy podczas oddychania i sine usta. Oczywiście opiekunka natychmiast wzywa karetkę pogotowia. W szpitalu stwierdzono ostry obrzęk płuc.

Obrzęk płuc

Obrzęk płuc to zwiększone gromadzenie się płynu w tkance płucnej lub pęcherzykach płucnych. Może zgromadzić się nawet do 2 litrów płynu, co powoduje zaburzenie funkcji płuc do tego stopnia, że nie są one w stanie efektywnie pracować.

Do najczęstszych przyczyn w podeszłym wieku należą choroby serca, np. w wyniku zawału serca, choroby mięśnia sercowego lub niewydolności serca (szczególnie lewej komory serca). W wyniku zastoju krwi w płucach płyn przedostaje się z naczyń do pęcherzyków płucnych. Również zapalenie płuc, reakcje alergiczne, nadmierne nawodnienie w przypadku niewydolności nerek, poważny niedobór białka lub zwężenie zastawki aortalnej mogą wywołać obrzęk płuc.

Jednak szczególnie w podeszłym wieku niektóre leki mogą sprzyjać zatrzymywaniu wody w organizmie:

- niesteroidowe leki przeciwzapalne (NLPZ),
- kortyzon (steroidy)
- Leki przeciwcukrzycowe (tiazolidynodiony)
- Leki na nadciśnienie

Szczególnie ważne: pacjenci czasami samodzielnie odstawiają leki moczopędne, ponieważ częste oddawanie moczu jest dla nich uciążliwe. W razie podejrzenia należy natychmiast poinformować lekarza rodzinnego – ryzyko wystąpienia obrzęku płuc znacznie wzrasta.

Należy zwrócić uwagę na choroby podstawowe

Osoby wymagające opieki z chorobami serca są narażone na wysokie ryzyko. Picie dużych ilości płynów może być w tym przypadku szkodliwe. Należy zatem zapytać lekarza rodzinnego, czy konieczne jest ograniczenie ilości wypijanych płynów – informacja ta musi zostać odnotowana w dokumentacji. Pierwszym objawem może być nocny kaszel, który ustępuje po przyjęciu pozycji siedzącej. Szybki przyrost masy ciała (np. +2 kg w ciągu 2 dni) również wskazuje na zatrzymanie wody w organizmie.

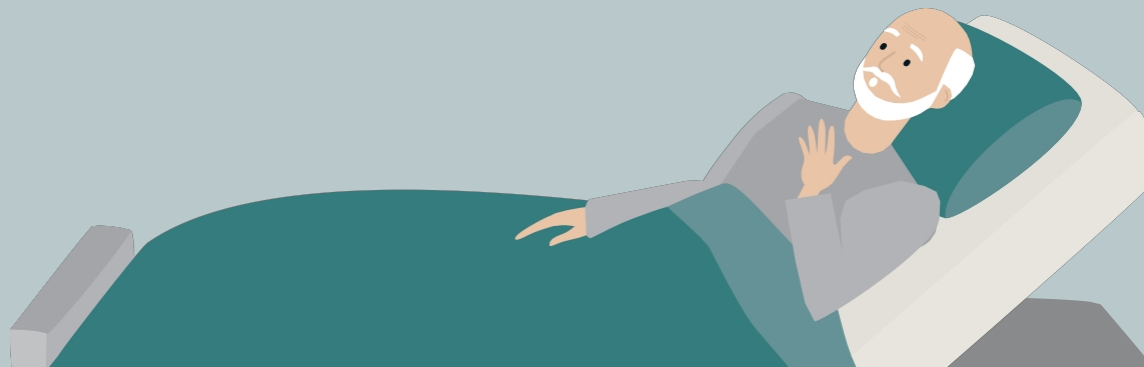
Zaburzenie przebiega w kilku etapach:

- Płyn gromadzi się w tkankach międzykomórkowych płuc.
- Płyn dostaje się do pęcherzyków płucnych i oskrzeli.
- W wyniku zmieszania się z powietrzem powstaje biała lub czerwona piana.
- Doprowadza to do zaburzeń w dostarczaniu tlenu do organizmu, co z kolei grozi zatrzymaniem oddechu i zastój krążenia.

Objawy mogą pojawić się nagle lub stopniowo

Rodzaj dolegliwości zależy od postaci obrzęku płuc. Typowe objawy ostrzegawcze: duszności w pozycji leżącej, nasilająca się duszność podczas wysiłku, budzenie się w nocy z powodu duszności, niepokój ruchowy lub lęk. Osoby dotknięte tą chorobą często nie mogą leżeć płasko (ortopnoe).

Objawy nagłego (ostrego) obrzęku płuc

- wyczerpujące, szybkie i płytkie oddychanie, duszności
- ucisk, ból w klatce piersiowej
- Drażliwość kaszlu
- duszności, uczucia uduszenia, co często powoduje również niepokój ruchowy
- Słyszalne rżenie lub bulgotanie podczas oddychania
- Pienista płwocina, w niektórych przypadkach z domieszką krwi
- Lęk i niepokój
- zimna, spocona skóra
- fioletowe lub niebieskawe zabarwienie skóry, błon śluzowych, warg, paznokci, płatków usznych, czubka nosa (sinica) lub błada, szarawe zabarwienie skóry
- widoczne przekrwienie żył w okolicy górnej części ciała
- przyspieszone tętno, wahania ciśnienia krwi lub przyspieszone bicie serca

Ostry obrzęk płuc stanowi zagrożenie dla życia. Należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, jeśli pacjent wykazuje którykolwiek z powyższych ostrych objawów.

Objawy przewlekłego obrzęku płuc

- Trudności w oddychaniu podczas aktywności fizycznej lub w pozycji leżącej
- budzenie się w nocy z kaszlem lub dusznością, które można złagodzić poprzez przyjęcie pozycji siedzącej
- większa niż zwykle duszność podczas aktywności fizycznej
- Świszczący oddech
- Szybki przyrost masy ciała
- Obrzęk kończyn dolnych
- zmęczenie
- nowy lub nasilający się kaszel
- nadmierna potliwość
- Brak apetytu
- Stany lękowe i niepokój
- Uczucie ucisku w klatce piersiowej

Jeśli zauważysz powyższe objawy u pacjenta, należy niezwłocznie poinformować o tym pielęgniarkę, aby mogła skonsultować się z lekarzem.

UWAGA: Im więcej z tych dolegliwości występuje jednocześnie, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia obrzęku płuc. W zależności od nasilenia objawów, w przypadku obrzęku płuc konieczna jest natychmiastowa hospitalizacja (w razie potrzeby nawet przez pogotowie ratunkowe).

Postępowanie w przypadku ostrego obrzęku płuc

- **Zachowaj spokój:** nawet jeśli sytuacja jest groźna, zachowaj spokój.
- **Wezwij pogotowie ratunkowe:** natychmiast i bez zwłoki.
- **Uwolnij drogi oddechowe:** rozepnij ciasną odzież, w razie potrzeby usuń protezę zębową i zapewnij dopływ świeżego powietrza. Unikaj zbytniego pochylania nóg do przodu, aby nie utrudniać dodatkowo oddychania.
- **Ułożenie:** tułów wysoko, nogi nisko – w ten sposób zmniejsza się ciśnienie w krążeniu płucnym.
- **Obserwacja pacjenta:** obserwuj oddychanie, koloryt twarzy, stan świadomości; zmierz puls i ciśnienie krwi.
- **Nie podawać płynów / pokarmów:** nie podawać napojów ani małych kęsów – niebezpieczeństwo aspiracji!
- **Formularz przekazania / przygotowanie:** w razie potrzeby spakuj torbę do szpitala i uzupełnij odpowiednie informacje dotyczące leczenia.
- **Informacja:** powiadom odpowiedzialną pielęgniarkę i wyjaśnij informacje dla rodziny.
- **Dokumentacja:** dokładnie zapisz parametry życiowe, nieprawidłowości, podjęte działania i reakcje.

Informacja prawna

Personel pielęgniarski nie może podawać leków ratunkowych bez zaleceń lekarskich (np. Nitrolingual, Furosemid). Tlen może być podawany wyłącznie na podstawie pisemnej recepty lekarskiej.

Kiedy pacjent wraca do domu

Po obrzęku płuc personel pielęgniarski musi szczególnie uważnie obserwować pacjenta. Ryzyko nawrotu jest wysokie. Należy regularnie kontrolować:

- wagę
- nogi pod kątem obrzęków
- nocny kaszel
- duszności wysiłkowej
- przyjmowanych leków (zwłaszcza diuretyków)

Uwaga: istnieje podwyższone ryzyko zapalenia płuc. Należy wcześniej dokumentować nietypowy kaszel i poinformować o tym odpowiednią pielęgniarkę.

